

Uitgangspunten begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026

Inleiding

Voor de samenstelling van de begroting 2023 inclusief meerjarenramingen tot en met 2026 worden, zoals gebruikelijk, kaders en uitgangspunten opgesteld.

Er wordt beschreven welke uitgangspunten van toepassing zijn bij de bepaling van de diverse te hanteren percentages.

Naast deze algemene uitgangspunten gelden er ook beleidsmatige uitgangspunten.

Beleidsmatige uitgangspunten

Binnen de Planning & Control cyclus van een jaar is de voorbereiding van de begroting een belangrijk onderdeel. Bij de begroting komt het beleid dat de gemeente wil voeren bij elkaar en wordt de relatie gelegd met de financiële ruimte die beschikbaar is.

Om hier meer richting in te geven zijn hieronder uitgangspunten benoemd die op het gebied van gezond financieel beleid meer kaders bieden die in de afweging van de raad betrokken kunnen worden. Omdat deze uitgangspunten voor elke Planning & Control cyclus gelden zijn bewust geen jaartallen genoemd.

1. Een sluitende meerjarenbegroting waarin alle jaren sluitend zijn;
2. Waarbij in ieder geval de laatste drie jaren een structureel evenwicht vertonen;
3. Geen nieuwe taakstellingen zijn opgenomen;
4. Nieuwe structurele lasten worden gedekt met structurele baten of vermindering van al bestaande structurele lasten (nieuw voor oud);
5. Incidentele lasten die noodzakelijk/wenselijk en/of onvermijdelijk zijn worden incidenteel gedekt.

Ad 1/2. In de praktijk betekent dit dat bijvoorbeeld de jaarschijf 2023 van de begroting 2023-2026 cijfermatig sluitend moet zijn (positief of nul saldo) maar dat ook voor de jaren 2024 tot en met 2026 sprake is van een structureel sluitende begroting. Dat houdt dus in dat alle structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten.

Ad 3. Uitvoering van dit uitgangspunt betekent dat eventueel noodzakelijke bezuinigingstaakstellingen hard worden afgeboekt op de daarop betrekking hebbende posten in de begroting. Er komen geen stelposten meer in afwachting van de verdere invulling van de opdracht tot lastenvermindering.

Ad 4. Hiermee worden duidelijke afspraken vastgelegd hoe "Nieuw voor Oud" bij de begrotingssamenstelling ingevuld moet worden.

Bij nieuwe activiteiten of nieuw beleid moet eerst zorgvuldig beoordeeld worden of er binnen de bestaande budgetten ruimte is, of te maken is, door andere activiteiten /beleid niet meer uit te voeren. Als er sprake is van nieuwe baten kunnen deze ook in deze beoordeling betrokken worden. Pas als het resultaat van deze beoordeling is, dat dit niet mogelijk is, kan een prioriteit worden ingediend. Als er met betrekking tot nieuw beleid sprake is van uitruil met reeds bestaand beleid moet dit vanwege het budgetrecht aan de raad worden voorgelegd.

Ad 5. De incidentele dekking wordt vooral ingevuld door de aanwending van de algemene reserve. Besluitvorming hierover is voorbehouden aan de raad en kan via de vaststelling van de diverse Planning & Control documenten zoals de begroting of via afzonderlijke raadsbesluiten. Incidentele lasten mogen in principe ook door structurele baten gedekt worden, maar dekking door ook incidentele middelen is hierbij het meest zuiver.

Dynamisch begroten

Voor de opstelling van de Planning & Control documenten wordt de zogenaamde "dynamische methode" gebruikt. Bij de dynamische methode worden alle op enig moment bekend zijnde

ontwikkelingen verwerkt in de Planning & Control documenten. Daarmee wordt steeds de laatste (actuele) stand van zaken gepresenteerd.

Uitgangspunt voor de dynamische begroting is de vastgestelde primaire begroting 2022, het daaropvolgende meerjarenperspectief 2023-2025 (november 2021) en de vastgestelde begrotingswijzigingen 2022 tot en met maart 2022.

Er wordt voor het in beeld brengen van de ontwikkelingen specifiek gekeken naar een aantal posten:

1. Algemene uitkering.
2. Personeelslasten.
3. Vervangingsinvesteringen, prioriteiten en stelpost kapitaallasten.
4. OZB, overige belastingen en huren en pachten.
5. Prijsmutatie.

Ad 1. Algemene uitkering:

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is binnen de uitgangspositie gebaseerd op de meest recente circulaire. Bij de dynamische begroting wordt cumulatief geanticipeerd op de structurele doorwerking in de meerjarenbegroting van de algemene uitkering op basis van de autonome ontwikkeling van o.a. inwoneraantal en aantal woningen.

Vooralsnog wordt voor de algemene uitkering uitgegaan van bestaand beleid en wordt in de begroting 2023-2026 meerjarig uitgegaan van de meicirculaire 2022.

Ad 2. Personeelslasten:

De personeelslasten worden binnen het meerjarenperspectief geraamd op basis van de geldende CAO afspraken.

Op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren is bij de begroting 2022 voor de jaren 2023 tot en met 2025 uitgegaan van een trendmatige stijging van 2% per jaar. Dit uitgangspunt wordt gehanteerd als er voor de betreffende jaren nog geen nieuwe cao afspraken zijn. De meest recente loonvoet sector overheid die door het CPB gepubliceerd wordt, vormt onderdeel bij de bepaling of het percentage voor de trendmatige stijging bijgesteld moet worden. Voor 2023 geeft het CPB voor de loonvoet sector overheid een raming van 3,6% aan. Ook voor de middellange termijn (2022/2025) verwacht het CPB een toename (4,1%).

Op basis van deze indicaties en de mate van onzekerheid voor de langere termijn wordt voorgesteld om ook voor de meerjarenramingen 2023-2026 uit te gaan van de index voor 2023 van 3,6% in plaats van de tot nu toe gehanteerde 2%.

Ad 3. Vervangingsinvesteringen, prioriteiten:

Jaarlijks worden de kapitaallasten, die verband houden met de vervangingsinvesteringen en prioriteiten, in het jaar geplaatst waarin de investering gepland is. Volgens de nieuwe werkwijze die met ingang van de begroting 2022 (Begroting 2022 pagina 156) is geïntroduceerd wordt hierbij rekening gehouden met de vrijval van kapitaallasten (afschrijvingscomponent) door het volledig afgeschreven zijn van een actief. Deze vrijval wordt voor vervangingsinvesteringen beschikbaar gehouden door de post "Ruimte toekomstige vervangingsinvesteringen".

Ad 4. OZB, overige belastingen en huren en pachten:

De raming van de OZB opbrengsten, overige belastingen en huren en pachten worden in het meerjarenperspectief aangepast met inflatiecorrectie en areaaluitbreiding.

Ad 5. Prijsmutatie:

Naast een toename van de personeelskosten nemen de kosten van goederen en diensten in de tijd ook toe (inflatie). In de huidige begroting 2022-2025 is hier ook rekening mee gehouden, namelijk door het opnemen van de post autonome ontwikkelingen. Deze lijn wordt ook voor de jaarschijf 2026 doorgetrokken. Als bij specifieke onderdelen sprake is van een afwijkende prijsindex voor de

betreffende bedrijfstak of er contractueel andere afspraken vastliggen, wordt dat percentage gehanteerd. Als voorbeeld wordt hierbij vervoersbedrijven genoemd waarbij gestegen brandstofkosten aanleiding kunnen zijn tot hogere indexering.

Opzet ramingen begroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026

Salarismutatie

De salariskosten leggen een flink beslag op het budget van de gemeentelijke begroting. Het is daarom zaak om deze kosten zo nauwkeurig mogelijk te ramen. Bij de berekening van de salariskosten is het mogelijk een opslag op te nemen voor toekomstige salarisontwikkelingen.

De huidige CAO Gemeenten loopt tot 1 januari 2023.

De salarisuitdraai van maart 2022 is de basis voor de berekening van de salarissen 2023. In de berekeningen voor 2023 is de CAO 2021-2022 verwerkt.

Voor 2023 is de geschatte ontwikkeling loonvoet sector overheid al bekend. Deze bedraagt volgens het CPB 3,6%. De CAO voor gemeenten voor 2023 e.v. is nog niet bekend. Aangezien ook de stijging van de pensioenpremie nog niet bekend is, wordt de trendmatige stijging van 3,6% ook voor 2023 aangehouden door middel van een stelpost. Ook voor de jaren 2024 t/m 2026 worden stelposten opgenomen voor de trendmatige salarisstijging van 3,6% per jaar. Hierbij wordt rekening gehouden met een compensatie via de algemene uitkering van 75%.

Prijsmutatie

Bij het opstellen van de begroting wordt bij budgetten, die daarvoor in aanmerking komen, rekening gehouden met de jaarlijkse prijsmutatie.

Volgens de meest recente ramingen van het CPB van maart 2022 is de gemiddelde prijsmutatie in 2023 naar verwachting 2,3%. (Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)).

Voor de samenstelling van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 wordt uitgegaan van deze prijsindex.

Autonome ontwikkelingen

De beleidsaccenten voor de begroting 2023 worden vastgesteld op basis bestaand beleid en de Strategische visie en de daarin benoemde waarden.

Bij de opbouw van de budgetten kunnen correcties op de ramingen plaatsvinden op basis van de eerder omschreven verwachte salaris- en prijsmutaties en autonome ontwikkelingen.

Autonome ontwikkelingen kunnen onder meer zijn:

- wijzigingen in de inkomsten of uitgaven op grond van eerder genomen besluiten of van bovenaf (Rijk) opgelegde maatregelen;
- wijzigingen in het aantal uitkeringsgerechtigden;
- uitbreiding van wegen, plantsoenen, riolering, et cetera;
- wijzigingen van het ledenaantal van gesubsidieerde verenigingen.

De belangrijkste autonome ontwikkeling is de wijziging in het aantal inwoners en aantal woningen.

De wijziging in het aantal inwoners en het aantal woonruimten voor de jaren 2023 tot en met 2026 wordt als volgt geraamd:

- Het voorlopig aantal inwoners per 1 januari 2022 bedraagt 50.344. Dit zijn 333 inwoners minder dan op 1 januari 2021. Er wordt verder uitgegaan van een groei van het aantal inwoners van 125 inwoners per jaar.
- Het aantal woningen volgens CBS bedraagt per 1 januari 2022 23.340. Dit is een netto toename van 104 woningen ten opzichte van 1 januari 2021. Er zijn in 2021 netto 221 woningen toegevoegd aan de voorraad, vanwege administratieve correcties hebben afgelopen jaar veel onttrekkingen plaats gevonden. Daarom is de toename relatief beperkt. De toename in 2023 wordt geschat op 225 woningen, voor de jaren 2024 en 2025 wordt ook een toename van 225 woningen per jaar verwacht en voor 2026 een toename van 100 woningen.

De verwachte toename per jaar is als volgt:

Jaar	Toename aantal woningen
2022	200
2023	225
2024	225
2025	225
2026	100

Tarievenbeleid

Het is gebruikelijk om ook bij belastingen, leges en privaatrechtelijke tarieven en dergelijke een indexering toe te passen.

Voor de inflatiecorrectie van de door de gemeente Weert bij derden in rekening te brengen belastingen, leges en privaatrechtelijke tarieven wordt uitgegaan van de meest recente nationale consumentenprijsindex (CPI, 2,4%) conform publicatie door het CPB.

De CPI index kan in beginsel uniform op alle belasting- en legestarieven worden toegepast. Bij indexering dient ervoor gewaakt te worden dat bij heffingen waarvoor een maximum kostenverhaal van 100% geldt (afvalstoffenheffing, rioolheffing, naheffingsaanlagen parkeerbelastingen en leges) de geraamde baten de geraamde lasten niet overstijgen. Tevens stelt het Rijk jaarlijks een maximumtarief vast voor rijbewijzen en reisdocumenten.

Kanttekeningen hierbij zijn:

De tarieven OZB worden berekend aan de hand van de WOZ-waarden (inclusief areaal-uitbreiding) en de door de raad gewenste meer- of minderopbrengst van de OZB. Vooralsnog wordt dit op alleen indexatie gehouden.

De tarieven voor parkeren (niet zijnde parkeervergunningen en -abonnementen) worden berekend aan de hand van de door de raad gewenste meer- of minderopbrengst van de parkeergelden. De tariefstelling is ook een instrument voor de parkeerregulering. Vooralsnog worden deze niet gewijzigd.

Het tarief van de rioolheffing blijft op basis van het meerjaren-investeringsprogramma Water & Riolerings 2020-2026 voorlopig gehandhaafd op € 215 per heffingseenheid. Pas bij de begroting 2024 e.v. wordt met een stijging van € 1,- (excl. prijsindex) rekening gehouden.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing en de reinigingsrechten kan pas worden bepaald nadat alle kosten in beeld zijn gebracht. Hier wordt het uitgangspunt 100% kostendekkend gehanteerd.

Overige percentages

Omslagpercentage

De omslagrente wordt berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde van de vaste activa, die integraal zijn gefinancierd op de peildatum 1 januari van het betreffende begrotingsjaar.

Vooralsnog wordt uitgegaan van een omslagpercentage van 0,7%. Aan de hand van de verwachte boekwaarde van de investeringen op peildatum 1 januari 2023 (activa volgens de meest recente jaarrekening (2021) inclusief alle besluiten tot beschikbaarstelling van investeringsbudgetten tot aan het moment van afronding begrotingssamenstelling) kan het zijn dat het definitieve percentage nog bijgesteld moet worden.

Het BBV stelt in de rentenotitie dat er alleen sprake kan zijn van een andere rentetoerekening dan het omslagpercentage indien er sprake is van projectfinanciering.

Bij projectfinanciering is er een aanwijsbare koppeling tussen een afgesloten geldlening en een bepaalde investering (project). Bij de overeenkomst van de geldlening moet het project specifiek benoemd zijn. Is dit niet het geval, dan is er geen sprake van projectfinanciering en is automatisch de systematiek van omslagrente van toepassing.

Renteverrekening grondexploitatie

Voor de doorberekening van rentekosten aan het grondbedrijf wordt het rentepercentage vastgesteld op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente naar de verhouding vreemd vermogen / totaalvermogen. Voor 2023 is deze op basis van voorcalculatie geraamd op 1,14%.

Op basis van de definitieve gegevens voor bovenstaande berekeningswijze kan het zijn dat het percentage bij de voorbereiding van de begroting nog bijgesteld moet worden.